

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 1 października 2022 – 30 września 2024

(skrajne daty)

Rok akademicki 2022/2023

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Wybrane zagadnienia filozofii najnowszej
Kod przedmiotu*	
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Filozofii
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Filozofii
Kierunek studiów	Filozofia
Poziom studiów	Podstawowy
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	Rok I, semestr I
Rodzaj przedmiotu	Podstawowy
Język wykładowy	Polski
Koordinator	dr Marcin Subczak
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr Marcin Subczak

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
1.		30							4

1.2. Sposób realizacji zajęć zajęcia w formie tradycyjnej zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość**1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)**

ZALICZENIE Z OCENĄ

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Student powinien dysponować zdobytą w trakcie studiów wiedzą historyczną i filozoficzną a także prezentować umiejętność lektury, analizy i interpretacji tekstów literackich oraz naukowych.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zaznajomienie studenta z wybranymi problemami filozofii najnowszej
C2	Przedstawienie możliwości problematyzacji wybranych zagadnień teoretyczno-badawczych filozofii najnowszej
C3	Identyfikacja i rozumienie źródeł oraz antecedenencji problemów filozofii najnowszej

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Absolwent zna i rozumie w pogłębionym stopniu filozoficzne podstawy kultury, zależności między kształtowaniem się	K_W02
EK_02	Absolwent potrafi precyzyjnie formułować w mowie i na piśmie złożone problemy filozoficzne, stawiać tezy, pisać opracowania monograficzne na podstawie samodzielnie dobranej literatury, stosując oryginalne podejścia i uwzględniając nowe osiągnięcia w zakresie filozofii; wyszukiwać, analizować, oceniać selekcjonować i integrować informacje, samodzielnie interpretować tekst filozoficzny, komentować i konfrontować tezy pochodzące z różnych tekstów; dobierać odpowiednie metody i narzędzia w tym zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne; wykrywać zależności między ideami	K_U01
EK_03	Absolwent jest gotów do uczestniczenia w życiu społecznym i kulturalnym, zainteresowania nowatorskimi koncepcjami filozoficznymi w powiązaniu z innymi obszarami życia kulturalnego i społecznego; myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	K_K02

3.3 Treści programowe

<p>1. A. MacIntyre i teoria restytucji etyki cnót. (2 godz.) Lektura: A. MacIntyre, <i>Dziedzictwo cnoty. Studium z teorii moralności</i>, przeł. A. Chmielewski, PWN, Warszawa 1996.</p> <p>Spory moralne wobec problemu emotywizmu. Niepowodzenie oświeceniowego projektu moralności – studium upadku tradycyjnej moralności. Współczesne koncepcje moralne i teoria postaci: Bogatego estety, Menedżera, Terapeuty. Dyskredytacja rozumu i aktualność modelu arystotelejskiego. W stronę etyki cnót. <i>Arete</i> – geneza i rola. Natura cnót. Cnota jako gwarant tożsamości i spójności bytu ludzkiego. Kontekst etyki cnót i cnota bez kontekstu. Współczesne poszukiwanie cnoty – archaizm, anachronizm – możliwość. Sprawiedliwość – cnota jako paradygmat współczesnej etyki. Teoria cnót: pojęcie praktyki, wzorca doskonałości i posłuszeństwa zasadom.</p>
--

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

2. Współczesna filozofia analityczna. (2 godz.)

1. Lektura: T. Szubka, *Filozofia analityczna. Koncepcje, metody, ograniczenia*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2009.

2. Lektura: A. Nowaczyk, *Filozofia analityczna. Z dziejów filozofii współczesnej*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.

Filozofia analityczna jako sposób uprawiania filozofii. Warunek intersubiektywnej komunikowalności treści filozoficznych i logicznie poprawnej argumentacji. Analiza jako narzędzie. Język w centrum uwagi filozofii. Reprezentanci: G. Frege i problem „trzeciego królestwa”; B. Russell i teoria deskrypcji; G. E. Moore i filozofia zdrowego rozsądku oraz problem błędu naturalistycznego; L. Wittgenstein; logiczny empiryzm Koła Wiedeńskiego; A. Tarski i spór o pojęcie prawdy; oksfordzka filozofia języka potocznego (G. Ryle, J. Austin, P. Strawson).

3. Od pragmatyzmu do neopragmatyzmu – zarys problemu. (2 godz.)

Lektura: T. Szubka, *Neopragmatyzm*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2012.

Dziedzictwo W. James’a i J. Dewey’a. Krytyka pozytywizmu W. Quine’a (holizm) i N. Goodmana (ontologiczny pluralizm). H. Putnama droga od metafizycznego realizmu do pragmatycznego realizmu. R. Rorty’ego *Filozofia jako zwierciadło natury* i krytyka oświeceniowej tradycji filozoficznej. Kontynuatorzy: R. Bernstein, J. Margolis, C. West. Krytyka fundacjonalizmu i korespondencyjnej teorii prawdy. Krytyka realizmu metafizycznego i pojęciowa relatywność. Program metafizologiczny – porzucenie fundamentalnych problemów.

4. Postmodernizm Richarda Rorty’ego i Jacques’a Derridy. (2 godz.)

1. Lektura: J. Derrida, *Marginesy filozofii*, przeł. A. Dziadek, KR, Warszawa 2002.

2. Lektura: J. Derrida, *Pismo filozofii*, przeł. B. Banasik, Inter Esse, Kraków 1992.

3. Lektura: R. Rorty, *Filozofia a zwierciadło przyrody*, przeł. M. Szczubiałka, Aletheia, Warszawa 2022.

4. Lektura: R. Rorty, *Przygodność ironia i solidarność*, przeł. W. J. Popowski, W.A.B., Warszawa 2009.

Dekonstrukcja jako filozoficzny projekt i metoda czytania tekstów. Dialektyka: znak, pojęcie, rzecz; istota – zjawisko; tożsamość – różnica. Tekstualność i fragmentaryczność świadomości i świata. Fenomenologia języka – forma i znaczenie. Pytanie o człowieka – antropologizm. Nowy humanizm. Różnia (różnica), obecność, gra.

Odzwierciedlanie. Epistemologia a samoświadomość filozofii. Poznanie a ugruntowanie. Prawda apodyktyczna i przedstawienia uprzywilejowane. Epistemologia a filozofia języka. Od epistemologii do hermeneutyki. Przygodność języka i przygodność jaźni. Strategia ironii i postać ironistki (nominalistka, historycystka). Motyw „nieustannego opisywania na nowo”, kultury i osoby jako ucieleśnione słowniki. Opis „ciągle na nowo” a słownik finalny.

5. Antyrealizm Michaela Dummet’a. (2 godz.)

Lektura: A. Bronk (red.), *Filozofować dziś. Z badań nad filozofią najnowszą*, Wydawnictwo Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 1995, s. 327-346.

Realizm – idealizm wobec opozycji realizmu i antyrealizmu. Klasa zdań jako klasa sporna. Odmiany realizmu. Antyrealizm jako redukcjonizm. Realizm jako teza semantyczna. Od logicznego prawa wyłączonego środka do semantycznej zasady dwuwartościowości. Warunkoprawdziwościowa i (weryfikacyjna) justyfikacyjna teoria znaczenia. Teoria znaczenia a teoria prawdy. Epistemiczny charakter prawdy. Prawda a problem weryfikacji.

6. Jurgen Habermas i teoria krytyczna szkoły frankfurckiej. (2 godz.)

1. Lektura: J., Habermas, *Filozoficzny dyskurs nowoczesności*, przeł. M. Łukasiewicz, Universitas, Kraków 2000.

2. Lektura: J. Habermas, *Teoria działania komunikacyjnego. T. 1-2. Przyczynek do krytyki rozumu funkcjonalnego*, przeł. A. Kaniowski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002.

Przedstawiciele (M. Horkheimer, T. Adorno, H. Marcuse, L. Lowenthal, E. Fromm). Marksistowska teoria alienacji i krytyka teorii sprawiedliwości społecznej, kapitalizmu, emancypacji. Korzenie psychoanalityczne. Krytyczna teoria społeczna a postawa kontemplacyjna i intencja zmiany społecznej całości. Intencja emancypacyjna i idea realizacji rozumu w dziejach. Zmiana i urzeczywistnienie nowych stosunków społecznych: sprawiedliwości, wolności, równości, braterstwa, szczęścia. Koncepcja totalności i dialektycznej teorii poznania. Teoria krytyczna jako metateoria i metanauka.

<p>7. Filozofia dialogu i spotkania. (2 godz.)</p> <p>1. Lektura: J. Baniak, (red.), <i>Filozofia dialogu</i>. T. 1: <i>Drogi i formy dialogu</i>, UAM, Poznań 2003.</p> <p>2. Lektura: J. Baniak, (red.), <i>Filozofia dialogu</i>. T. 2: <i>Między akceptacją i odrzuceniem. Rola dialogu w życiu ludzi</i>, UAM, Poznań 2004.</p> <p>3. Lektura: J. Baniak, (red.), <i>Filozofia dialogu</i>. T. 3: <i>Perspektywa i aspekty dialogu</i>, UAM, Poznań 2005.</p> <p>Myślenie „w dialogu” – dialogika jako odrębny kierunek filozofii</p> <p>Ograniczenia „egotycznej” i „monologicznej” perspektywy myślenia. Friedrich Heinrich Jacobi, Wilhelm von Humboldt, Ludwig Feuerbach. Reakcja na „filozofię świadomości”: Rosenzweiga krytyka Hegla, „solipsyzm” idealizmu transcendentnego Husserla. Żydowski, katolicki i protestancki nurt filozofii dialogu. Spotkanie międzysobowe i wspólnota jako konieczna/niekonieczna przestrzeń dialogu i poznania. Dialogiczna struktura ludzkiej świadomości. Metafizyka dialogu wobec metafizyki fundamentu: otwartość, gotowość, różnice, uczestnictwo. Ontologia dialogicznego sposobu istnienia.</p> <p>Wymiary filozofii dialogu</p> <p>Osoba – czyli bycie wobec innych. Warunek obecności tożsamości i odmienności. „Drugi” w relacji do „ja”. Międzyosobowe więzi. Dramatyczny charakter dialogu. Dialog a sytuacje graniczne. Momenty spotkania i konteksty dialogu: rozmowa (słowo i słuchanie), wola komunikacji, wartości, miłość, religia, nadzieja, sumienie, godność, wolność, przemoc.</p>
<p>8. Problem człowieka według Martina Bubera. (2 godz.)</p> <p>1. Lektura: M. Buber, <i>Ja i Ty. Wybór pism filozoficznych</i>, przeł. J. Doktor, PAX, Warszawa 1992.</p> <p>2. Lektura: M. Buber, <i>Problem człowieka</i>, przeł. R. Reszke, PWN, Warszawa 1993.</p> <p>Problem „antropologii kulturowo uwarunkowanej. Bycie „naprzeciw” a fenomen „zagadnięcia” przez Ty. Odnalezienie istoty człowieka w „subiektywnej” relacji między Ja i Ty. „Subiektywizm” relacji dialogicznej a „obiektywizm” relacji człowieka względem kultury. Przyrodniczo-kulturowe wyposażenie człowieka (natura) a sfera religijno-etyczna jako możliwość afirmacji osobowego bycia. Pradystans i relacja jako droga do świadomości „Ja dialogicznego”. Transcendencja i Tajemnica wobec problemu Ja. Typy samookreślenia i wolności: Ja-Ty, Ja-To. Miłość.</p>
<p>9. Świat – Bóg – człowieka. Współczesne teorie samorozumienia bytu ludzkiego. (2 godz.)</p> <p>1. Lektura: R. Brague, <i>Mądrość świata. Historia ludzkiego doświadczenia wszechświata</i>, tłum. A. Kuryś, Teologia Polityczna, Warszawa 2021.</p> <p>2. Lektura: R. Brague, <i>Królestwo człowieka. Geneza i klęska projektu nowożytnego</i>, przeł. W. Dłuski, Teologia Polityczna, Warszawa 2020.</p> <p>Problematyzacja i pojawienie się idei świata. Cztery modele relacji świat – człowiek (antropologiczna ważność idei świata, model materialistyczno-atomistyczny, model stwórczej mądrości Bożej, model gnostycki). Kosmologia bez ważności antropologicznej i moralnej. Neutralizacja i naturalizacja kosmosu oraz rozczarowanie światem. Kosmos etyczny i człowiek jako mikrokosmos. Etyka kosmologiczna. Przygotowanie i źródła projektu nowożytnego: doskonałość człowieka, wyjątkowość, nadrzędność, panowanie, ubóstwienie, dominacja. Rozwój wiedzy naukowej i dokonań technicznych. Poznanie w celu działania i tworzenia. Wiedza praktyczna – człowiek panem przyrody. Upadek człowieczeństwa (niewolnictwo, nędza, katastrofy techniczne, wojny, idea kresu ludzkości). Człowiek upokorzony, podmiot odpodmiotowany, człowiek uczyniony na nowo: przewyższony i zastąpiony.</p>
<p>10. Kategoria płynnej nowoczesności i postmodernistyczna diagnoza współczesności. (2 godz.)</p> <p>Lektura: Z. Bauman, <i>Dwa szkice o moralności ponowoczesnej</i>, Instytut Kultury, Warszawa 1994.</p> <p>Tożsamość i osobowość jako problem współczesności. Hipoteza Maksa Weбера: życie nowoczesne jako pielgrzymka – metafora losów ludzkich nowoczesności. Rozpad projektu życiowego – osobowość ponowoczesna. Ponowoczesne wzory osobowe: spacerowicz, włóczęga, gracz, turysta. Nieosiągalna spójność i moralność bez etyki. Poszukiwanie oraz pragnienie sensu i oko w oko z chaosem.</p>
<p>11. Podmiotowość i duchowość w epoce ponowoczesnej. (2 godz.)</p> <p>1. Lektura: B. Guzowska, <i>Duchowość ponowoczesna. Idee, perspektywy, prognozy</i>, Wdawnictwo UR, Rzeszów 2011.</p> <p>2. Lektura: A. Bielik-Robson, <i>Inna nowoczesność. Pytania o współczesną formułę duchowości, "Universitas"</i>, Kraków 2000.</p> <p>Immanentna niestabilność jednostki (brak). Ucieczka od konieczności i estetyzacja egzystencji. Formuły subiektywności: melancholia, zníženie, ekstaza – paradoksalność egzystencji. Niepewność ontologiczna i</p>

nihilizm nieufności. Natura ludzka a kondycja ludzka. Inna humanistyka. Nowa duchowość ponowoczesności. Zniwolenie wolnością, gospodarka kapitalistyczna, kultura konsumpcyjna, demokratyzacja, liberalizm. Figura „drzewa poznania” i „drzewa życia”. Użyteczność, praktyczność, relatywizm, myślenie ekologiczne. Duchowość ekologiczna i ekofilozoficzna. Estetyzacja etyki.

12. Paradoksy późnej nowoczesności i diagnoza współczesności jako czasu wyrzeczenia. (2 godz.)

1. Lektura: Ch. Delsol, *Czas wyrzeczenia*, przeł. G. Majcher, PIW, Warszawa 2020.

2. Lektura: Ch. Delsol, *Esej o człowieku późnej nowoczesności*, przeł. M. Kowalska, Znak, Kraków 2003.

Paradoksy późnej nowoczesności; pojęcie nie-osoby i nowe próby dehumanizacji; ideologizacja zdrowia; określoność i nieokreśloność bytu ludzkiego; ponowoczesne „przerabianie człowieka”; niesamowystarczalność bytu ludzkiego; między patriarchatem a matriarchatem; ponowoczesny paradoks strachu przed opresyjnością przekonań; paradoks „religii ekonomicznej”; życie – godność – wieczność.

Tryumf azjatyckiego wyrzeczenia europejskiej drogi ku przekroczeniu. Zanik dotychczasowego kosmosu kulturowego (transcendencji, wolności, prawdy, godności jednostki, człowieka, zbawienia, królowania człowieka, wektorowego pojęcia czasu, indywidualistycznego społeczeństwa, osobistej godności). Przejście od monoteizmu transcendencji do religii immanencji. Powrót do kultury naturalnej (idea wiecznego powrotu, panteizm). Od poszukiwania mądrości do poszukiwać dobrego życia.

13. Absurd jako kategoria współczesnej egzystencji. (2 godz.)

Lektura: A. Camus, *Mit Syzyfa i inne eseje*, przeł. J. Guze, Muza SA, Warszawa 1999, s. 58-149.

Absurd i samobójstwo: fundamentalne pytanie filozoficzne o to, czy życie warte jest tego, by je przeżyć. Przywiązanie do życia a absurd życia. Absurdalne mury: czas, ciało, świat, ludzie, śmierć, wyobcowanie. Pasja człowieka rozdartego. Samobójstwo filozoficzne oraz absurd jako niemożliwość i sprzeczność. Absurd: opozycja – umysł/świat. Rozdarcie. Wolność absurdalna. Człowiek absurdalny (Don Juan, komedia, podbój). Twórczość absurdalna.

14. Coaching, doradztwo filozoficzne i psychoterapia filozoficzna. (2 godz.)

1. Lektura: A. Woszczyk, D. Olesiński, (red.) *Filozofia jako sztuka życia. Teorie, modele i wzorce dla doradztwa filozoficznego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2013.

2. Lektura: T. Mazur, *Nieustające napomnienia. Współczesne medytacje stoickie*, Hegemonikon, Warszawa 2021.

Pytanie o możliwość, płaszczyzny, zakres i sposoby zastosowania filozofii w technikach *coachingu*; *coaching* – definicja (zbiór technik pozwalających na realizację wybranego modelu życia) i wymiary (indywidualny, społeczny, zawodowy); stymulowanie rozwoju osobistego i zawodowego; filozofia wobec mediacji, umiejętności interpersonalnych i kreowania wizerunku; strategię racjonalnego podejmowania decyzji; techniki motywacyjne i twórcze myślenie. Doradztwo indywidualne: pogłębienie świadomości, samorozwój, budowanie relacji, strategię komunikacji, rozstrzyganie dylematów etycznych, wyznaczanie celów i optymalizacja wyborów, odkrywanie sensu życia w sytuacjach granicznych.

Doradztwo instytucjonalne: filozofia zarządzania, etyka zawodowa, mentoring w biznesie, szkolenia rozwojowe. Mentaloterapia: terapia przez rozmowę filozoficzną; relacja: terapeuta-klient; rozpoznanie problemu; przemiana w sposobie widzenia siebie i świata; stoickie „wyobrażenie” jako przestrzeń oddziaływań terapeutycznych (człowiek – wyobrażenie – zdarzenie); od samopoznania do samookreślenia.

15. Filozofia wobec problemu feminizmu. (2 godz.)

Lektura: A. Derra, *Filozofia, nauka, feminizm. Wybór tekstów*, Wydawnictwo UMK, Toruń 2022.

Interwencja feministyczna i Stowarzyszenie Kobiet w Filozofii (1989). Feminizm wobec fundamentalistycznego uprawiania filozofii. Pytanie o podmiot filozofii. Simone de Beauvoir i koncepcja „drugiej płci”. Feminizm wobec biologii płci oraz poza podziałem na *sex* i *gender*. Kwestia męskości racjonalności. Franciszka Bacona metafora „odnoszenia zwycięstwa nad przyrodą” jako wyraz dialektyki płci i seksualnej wyobraźni (teza Evelyn Fox Keller). Karen Barad i nowy materializm feministyczny.

3.4 Metody dydaktyczne

- indywidualna lektura zadanych tekstów jako podstawa przygotowania do zajęć
- wspólna analiza wybranych tekstów
- badanie kontekstu pojawienia się i ewolucji znaczenia głównych pojęć filozoficznych

- dyskusja w grupie ćwiczeniowej na temat problemów pojęć i postaci pojawiających się w tekstach
- proponowanie możliwości interpretacji wyżej wymienionych kwestii
- indywidualna rozmowa w trakcie konsultacji, mająca na celu wyjaśnienie ewentualnych kwestii spornych

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów kształcenia (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	OBSERWACJA I OCENA INDYWIDUALNEJ AKTYWNOŚCI W TRAKCIE ZAJĘĆ	Ćw. 1-15
EK_02	OBSERWACJA I OCENA INDYWIDUALNEJ AKTYWNOŚCI W TRAKCIE ZAJĘĆ	Ćw. 1-15
EK_03	OBSERWACJA I OCENA INDYWIDUALNEJ AKTYWNOŚCI W TRAKCIE ZAJĘĆ	Ćw. 1-15

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Podstawowym warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest obecność studenta na zajęciach. Kryterium oceny stanowi jego werbalna aktywność w trakcie dyskusji w grupie ćwiczeniowej, a także przygotowanie i zaprezentowanie wybranego tekstu z filozofii najnowszej oraz poprowadzenie dyskusji w grupie ćwiczeniowej.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	10
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	60
SUMA GODZIN	100
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	4

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie przewidziano
zasady i formy odbywania praktyk	Nie przewidziano

7. LITERATURA

Literatura przedmiotu:

Arendt H., *Wola*, Czytelnik, Warszawa 2002.

Baniak J., (red.), *Filozofia dialogu*. T. 1: *Drogi i formy dialogu*, UAM, Poznań 2003.

Baniak J., (red.), *Filozofia dialogu*. T. 2: *Między akceptacją i odrzuceniem. Rola dialogu w życiu ludzi*, UAM, Poznań 2004.

Baniak J., (red.), *Filozofia dialogu*. T. 3: *Perspektywa i aspekty dialogu*, UAM, Poznań 2005.

Bauman Z., *Dwa szkice o moralności ponowoczesnej*, Instytut Kultury, Warszawa 1994.

Bauman Z., *Ponowoczesność jako źródło cierpienia*, Wydawnictwo Sic!, Warszawa 2013.

Berlin I., *Dwie koncepcje wolności i inne eseje*, przeł. H. Bartoszewicz (i in.), Res Publica, Warszawa 1991.

Bielik-Robson A., *Na drugim brzegu nihilizmu. Filozofia współczesna w poszukiwaniu nowego podmiotu*, IFiS PAN, Warszawa 1997.

Bielik-Robson A., *Inna nowoczesność. Pytania o współczesną formułę duchowości*, "Universitas", Kraków 2000.

Bosiacki A., (red.) *Normatywizm Hansa Kelsena a współczesna nauka prawa*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2017.

Bronk A., (red.) *Filozofować dziś. Z badań nad filozofią najnowszą*, Wydawnictwo Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 1995.

Buber M., *Ja i Ty. Wybór pism filozoficznych*, przeł. J. Doktor, PAX, Warszawa 1992.

Buber M., *Problem człowieka*, przeł. R. Reszke, PWN, Warszawa 1993.

Buber M., *Zaćmienie Boga*, przeł. R. Reszke, KR, Warszawa 1994.

Buber M., *Dwa typy wiary*, tłum. J. Zychowicz, Znak, Kraków 1995.

Bukowski J., *Zarys filozofii spotkania*, Znak, Kraków 1987.

Buczyńska H., *Koło wiedeńskie. Początek neopozytywizmu*, "Wiedza Powszechna", Warszawa 1960.

Buksiński T., (red.) *Współczesna filozofia nauk*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań 1991.

Camus A., *Mit Syzyfa i inne eseje*, przeł. J. Guze, Muza, Warszawa 1999.

Cioran E. M., *Zmierzch myśli*, przeł. A. Dwulit, KR, Warszawa 2004.

- Delsol Ch., *Czas wyrzeczenia*, przeł. G. Majcher, PIW, Warszawa 2020.
- Derrida J., *Marginesy filozofii*, przeł. A. Dziadek, KR, Warszawa 2002.
- Derrida J., *Pismo filozofii*, przeł. B. Banasik, Inter Esse, Kraków 1992.
- Derra A., *Filozofia, nauka, feminizm. Wybór tekstów*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2022.
- Derrida J., *Marginesy filozofii*, przeł. A. Dziadek, "KR", Warszawa 2002.
- Ebner F., *Słowo i realności duchowe. Fragmenty pneumatologiczne*, przeł. K. Skorulski, IFiS PAN, Warszawa 2006.
- Farnsworth W., *Jak praktykować stoicyzm*, przeł. L. Sielicki, Helion S.A., Gliwice 2022.
- Fromm E., *O miłości do życia*, przeł. J. Dudek i in., Vis-à-Vis/Etiuda, Kraków 2018.
- Glinkowski W. P., *Imię filozofii. Przyczynek do filozofii dialogu*, Wydawnictwo UŁ, Łódź 2005.
- Gutowski P., (red.) *Teizm, ateizm i religia. Najnowsze spory w anglosaskiej filozofii analitycznej*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2019.
- Habermas J., *Filozoficzny dyskurs nowoczesności*, przeł. M. Łukasiewicz, Universitas, Kraków 2000.
- Habermas J., *Teoria działania komunikacyjnego. T. 1-2. Przyczynek do krytyki rozumu funkcjonalnego*, przeł. A. Kaniowski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002.
- Habermas J., *Przyszłość natury ludzkiej. Czy zmierzamy do eugeniki liberalnej?*, przeł. M. Łukasiewicz, "Scholar", Warszawa 2003.
- Hempoliński M., *Brytyjska filozofia analityczna*, "Wiedza Powszechna", Warszawa 1974.
- Hempoliński M., *Filozofia współczesna. Wprowadzenie do zagadnień i kierunków*, PWN, Warszawa 1989.
- Hildebrandt D., *Istota miłości*, przeł. W. Paluchowski, Fronda, Warszawa 2021.
- Hołówka J., *O ustroju idealnym*, PWN, Warszawa 2021.
- Kilian K., *Współczesne epistemiczne układy odniesienia w nauce*, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2021.
- Kłoczowski J. A., *Filozofia dialogu*, W Drodze, Poznań 2005.
- Krajewski W., *Współczesna filozofia naukowa. Metafilozofia i ontologia*, Uniwersytet Warszawski. Wydział Filozofii i Socjologii, Warszawa 2005.
- Kuderowicz Z., (red.) *Filozofia współczesna*, T. 1-2, "Wiedza Powszechna", Warszawa 1983.
- Levinas E., *Czas i to, co inne*, przeł. J. Migasiński, KR, Warszawa 1999.

- Levinas E., *Imiona własne*, przeł. J. Margański, KR, Warszawa 2000.
- Levinas E., *Inaczej niż być lub ponad istotą*, przeł. P. Mrówczyński, Homini, Warszawa 2000.
- Levinas E., *Istniejący i istnienie*, przeł. J. Margański, Homini, Kraków 2006.
- Levinas E., *Bóg, śmierć i czas*, przeł. J. Margański, Znak, Kraków 2008.
- Levinas E., *O Bogu, który nawiedza myśl*, tłum. M. Kowalska, Znak, Kraków 2008.
- Lorenc W., *W miejsce religii. Ku filozofii nadziei radykalnej*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2021.
- MacIntyre A., *Czyja sprawiedliwość? Jaka racjonalność?*, przeł. A. Chmielewski i in., Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2007.
- MacIntyre A., *Dziedzictwo cnoty. Studium z teorii moralności*, przeł. A. Chmielewski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996
- Mackiewicz W., *Filozofia współczesna w zarysie*, Wydawnictwo UW, Warszawa 2008.
- Miłkowski M., (red.) *Analizyczna metafizyka umysłu. Najnowsze kontrowersje*, Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2008.
- Miś A., *Filozofia współczesna. Główne nurty*, "Scholar", Warszawa 2006.
- Nowaczyk A., *Filozofia analityczna. Z dziejów filozofii współczesnej*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
- Nycz R., (red.) *Postmodernizm. Antologia przekładów*, Kraków 1997.
- Okołowski P., *Głos Pana Lema. Szkice z filozofii człowieka, wartości i kosmosu. W stulecie urodzin autora "Summy"*, Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych "Universitas", Kraków 2021.
- Ostasz L., *O usprawnianiu rozumu i leczeniu psychiki. Psychoterapia filozoficzna*, Laterna, Krynica Morska, 2007.
- Piecuch C., (red.) *Karl Jaspers. Filozofia wieczysta - filozofia czasu*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków 2021.
- Polit K., *Władza mas. Wokół José Ortegi y Gasset i zachodniej cywilizacji*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2022.
- Putnam H., *Wiele twarzy realizmu i inne eseje*, przeł. A. Grobler, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998.
- Putnam H., *Pragmatyzm. Pytania otwarte*, przeł. B. Chwedeńczuk, "Aletheia", Warszawa 1999.
- Ratajczak M., *Forma życia i dobro wspólne. Geneza i aktualność współczesnej włoskiej filozofii politycznej*, Stowarzyszenie Pro Cultura

- Litteraria, Warszawa 2020.
- Rogowska-Stangret M., *Być ze świata. Cztery eseje o etyce posthumanistycznej*, słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2021.
- Rorty R., *Obiektywność, relatywizm i prawda. Pisma filozoficzne*, przeł. J. Margański, "Aletheia", Warszawa 1999.
- Rorty R., *Filozofia a zwierciadło przyrody*, przeł. M. Szczubiałka, Aletheia, Warszawa 2022.
- Rorty R., *Przygodność ironia i solidarność*, przeł. W. J. Popowski, W.A.B., Warszawa 2009.
- Rosenzweig F., *Gwiazda zbawienia*, przeł. T. Gadacz, Znak, Kraków 1998.
- Słomski W., (red.) *Filozoficzne i teologiczne wymiary współczesności. Etyka w życiu społecznym*, Oficyna Wydawnicza Aspra-JR, Warszawa 2022.
- Stankiewicz P., *Sztuka życia według stoików*, Wydawnictwo WAB, Warszawa 2004.
- Swoboda T., *Deformacje nowoczesności*, Wydawnictwo Oficyna, Łódź 2021.
- Szahaj A., *Teoria krytyczna szkoły frankfurckiej. Wprowadzenie*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008.
- Szubka T., *Filozofia analityczna. Koncepcje, metody, ograniczenia*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2009.
- Szubka T., *Neopragmatyzm*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2012.
- Taylor Ch., *Źródła podmiotowości. Narodziny tożsamości nowoczesnej*, przeł. M. Gruszczyński, PWN, Warszawa 2001.
- Tischner J., *Spór o istnienie człowieka*, Znak, Kraków 1998.
- Tischner J., *Myślenie w żywiole piękna*, Znak, Kraków 2004.
- Tischner J., *Świat ludzkiej nadziei*, Znak, Kraków 2005 .
- Tischner J., *O człowieku. Wybór pism filozoficznych*, opr. A. Bobko, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 2006.
- Tischner J., *Myślenie według wartości*, Znak, Kraków 2011.
- Tischner J., *Filozofia dramatu*, Znak, Kraków 2012.
- Węgrzecki A., *Wokół filozofii spotkania*, Znak, Kraków 2014
- Wieczorek R., *Kontekstualizm jako współczesna próba odpowiedzi na problem sceptycyzmu*, Uniwersytet Warszawski. Wydział Filozofii i Socjologii, Warszawa 2010.
- Zajadło J., *Dziedzictwo i przyszłość. Problemy współczesnej niemieckiej filozofii prawa*, Arche, Gdańsk 2010.
- Zbrzeźniak U., *Genealogia i emancypacja. Studia nad współczesną filozofią polityki*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa

2018.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej